

være, eller have andre Laster, saa at de bruge Pengene paa anden Maade.

Men naar denne vigtige Sag altsaa ikke kan løses af den almindelige Velgørenhed, ikke har sin Plads paa Skoleloven og heller ikke kan løses gennem Fattigvæsenet, mener jeg, at den maa tages op selvstændigt, saaledes som jeg og mine Medforslagsstillere have gjort. Jeg mener fremdeles, at det er en vigtig Samfundssag, at den opvoksende Slægt ikke forkrøbles hverken aandeligt eller legemligt. Med Hensyn til de Udgifter, som ville følge af en saadan Foranstaltning, kan jeg udtale, at man, da vi ikke have foreslaaet, at en saadan Bespising skal finde Sted hele Aaret, men kun i de fire strengeste Vintermaaneder, ifølge en Beregning, jeg har foretaget, formentlig vil kunne bespise et Barn for ca. 16 Kr. i dette Tidsrum. Jeg ved godt, at man har lavere Beregninger, og at man i Almindelighed regner, at et Barn kan faa en Portion Mad for 11—12 Øre, men jeg har ogsaa set, at det, hvor Skolerne ikke have Køkkener selv, er blevet betydeligt dyrere at fremstille Maden, og jeg ved ogsaa, at det koster noget at fremstille Maden i selve Skolekøkkenerne. Jeg har derfor regnet hver Portion Mad til 18 Øre, det tror jeg er tilstrækkelig højt regnet. For dette Beløb vil man vist kunne levere Maden paa ethvert som helst Sted, og 18 Øre pr. Portion i de fire Vintermaaneder vil udgøre et Beløb som ca. 16 Kr. pr. Barn. Det har været oplyst her i Tinget ved flere Lejligheder, og det er ikke blevet modsagt, at der vel findes saadan noget som 50,000 trængende Friskolebørn her i Landet. Dette har man udregnet paa den Maade, at man antager, at der forholdsvis er lige saa mange trængende Børn i Købstæderne og paa Landet som f. Eks. her i København. Det er der nu muligvis ikke, men naar man ved en Beregning forudsætter dette, vil man faa det Resultat, at der findes ca. 50,000 trængende Friskolebørn her i Landet. Bespisningen af disse med en Bekostning af 18 Øre pr. Portion vil give en samlet Udgift af 800,000 Kr. for et Aar, og deraf vil efter det Lovforslag, vi have tilladt os at forelægge, det halve Beløb, altsaa 400,000 Kr., blive refunderet af Staten, saa at samtlige Kommuner ville faa en Udgift af 400,000 Kr. om Aaret. Men jeg maa dog gøre opmærksom paa, at samtlige Kommuner ogsaa ville kunne spare ganske betydeligt derved, at Fattighjælpen i mange Tilfælde vil kunne indskrænkes

betydeligt. For en Kommune som København har jeg udregnet, at hele Udgiften vil blive 120,000 Kr., naar man sætter 18 Øre pr. Portion; saa meget koster det nu vel ikke her i Byen, men jeg har ikke des mindre regnet med dette Tal. For Kommunen vil der altsaa blive en Udgift af 60,000 Kr. I en By af Aalborgs Størrelse, hvor jeg antager, at man vil have ca. 700 trængende Friskolebørn, vilde hele Udgiften for et Aar blive 11,200 Kr. Fradrager man det Tilskud, man har tænkt, at Staten skulde give, bliver der for Kommunen tilbage en Udgift af 5,600 Kr., efter min Formening et ringe Beløb, naar man ser paa en saadan Kommunes Budget overhovedet, baade til Skolevæsen, til Fattigvæsen, Alderdomsforsørgelse og alt, hvad der i øvrigt hører under Kommunen. For en Kommune med ca. 40 trængende Børn — jeg tænker mig altsaa en Kommune med 120 Friskolebørn — vil den samlede Udgift blive 640 Kr., hvoraf altsaa de 320 Kr. falde paa Kommunen.

Hvad de enkelte Bestemmelser i det foreliggende Forslag angaar, skal jeg for det første oplyse, at man for Tiden kun har ment det nødvendigt at skride til Bespising af fattige Skolebørn i de fire strengeste Vintermaaneder. Der har man da indsat den Bestemmelse i Lovforslaget, at Skolekommissionen skal drage Omsorg for, at ethvert Barn, der tilhører ubemidlede Forældre, altsaa Forældre, som af Skolekommissionen — eller hvilken Institution man nu sætter til at varetage dette Forhold — erkendes at være trængende, kan faa et Maaltid varm Mad om Dagen, og at det samme skal ske, naar der fra Skolekommissionen selv eller fra Skolens Lærere indkommer Begæring om en saadan Bespising. Dette betyder ikke, at der i hver Kommune skal oprettes Skolekøkkener. Jeg havde netop ogsaa, da jeg omtalte Udgifterne derved, lagt Beregningen saaledes, at Maden kan fremskaffes paa anden Maade, f. Eks. paa den Maade, at man lader den lave et andet Sted i Byen og faar den bragt hen i Skolen. Spørqsmaalet kommer jo overhovedet kun frem, for saa vidt der er Trang til Stede i en Kommune. Skulde der være saa heldigt stillede Kommuner her i Landet, at der ingen Børn var, der trængte til et Maaltid varm Mad, da saa meget desto bedre. Denne Bestemmelse udelukker ikke, forekommer det mig, at Skolekommissionen kan kontrahere med en Forening, overlade den hele Arbejdet og støtte den pekuniært, for saa vidt der maatte være Trang dertil. Jeg finder, at